

OSMANLI DEVLETİ

13. yüzyıl sonlarında Anadolu'da kurulan, farklı kültür ve milletleri bünyesinde toplayan ve yaklaşık altı yüz yıl devam etmiş büyük bir devlettir. Sınırları, bugünkü Arnavutluk, Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslavya, Romanya ve Akdeniz'in doğusundaki adaları, Macaristan ve Rusya'nın bazı kesimlerini, Kafkasya, Irak, Suriye, Filistin ve Mısır'ı; Cezayir'e kadar tüm Kuzey Afrika'yı ve Arabistan'ın bir bölümünü içine almıştır.

Osmanlı Devletinin kuruluşu küçük bir beylikle başladı. Küçük bir beylik olarak Anadolu'ya gelen Osmanlılar, Ertuğrul Gazi önderliğinde Söğüt, Domaniç Bölgesine gelerek yerleşti. Kısa bir sürede bölgedeki diğer beyliklere üstünlük sağlayarak yönetimleri altına aldılar. Osman Bey Bursa'yı ele geçirmesiyle devlet olma yolunda ilk adım atıldı (1299). Vefatından sonra oğlu Orhan Bey İznik, İzmit ve Balıkesir'i fethetti. Birinci Murat da Rumeliye doğru sınırları genişleterek Edirne, Varna, Gümölcine, Filibe, Manastır'ı ele geçirdi. Kosova zaferiyle Batı sınırlarını güvence altına alınca, doğuya yöneldi ve Anadolu'daki beylikleri ülkesine katarak doğu sınırını da Fırat Irmağına kadar genişletti.

Yıldırım Beyazıt Anadolu'daki topraklarla ilgilendi, Karamanoğullarını yendi, daha sonra tekrar Batıya yöneldi, Bulgaristan'ı aldı. Osmanlının ilerleyişini durdurmak için yapılan Haçlı Seferini Niğbolu'da bozguna uğrattı. Fakat doğuda Osmanlının gücünü kırmak isteyen Timur'a yenildi. Osmanlı devleti böylece 1402-1413 yılları arasında fetret devrini yaşadı. Sonra Birinci Mehmet, şehzadeler sorununu çözümlyerek devletin başına geçti. Anadolu'daki beyliklerin topraklarını tekrar Osmanlıya kattı. İkinci Murat, Beşinci ve Altıncı Haçlı Seferleri olan Varna ve İkinci Kosova Savaşlarında Avrupa ordularını mağlup etti.

İkinci Mehmet (Fatih Sultan Mehmet) tahta geçince Karamanoğullarını ve İsfendiyoğullarını ülkeye kattı. Dünyanın en güçlü devleti ve dünya imparatorluğunun temellerini atacak olan İstanbul'un fethini gerçekleştirerek Resul-i Ekrem Efendimizin (a.s.m.) müjdesine nail oldu. Böylece Bizans İmparatorluğunu tarihe gömerek İstanbul'u Osmanlı Devletinin merkezi yaptı.

Yavuz Sultan Selim sekiz yıl içinde devletini üç kat büyüttü. Osmanlı Devletinin sınırlarını Orta Afrika'ya, Habeşistan'a, Hint Okyanusu'na kadar götürdü. Müslümanların birliği sağlanarak halifelik Abbasilerden Osmanlılara geçti. Böylelikle İslâm âlemi bütünüyle Osmanlıların himayesi altına girmiş oldu.

Kânunî Sultan Süleyman daha ziyade Avrupa'daki fetihlerle ilgilendi. Macaristan'ı, Irak'ı, Kuzey Afrika'yı Osmanlı topraklarına kattı. Bu şekilde başlayan toprak genişlemesi Üçüncü Murat döneminde 20 milyon km²'ye kadar ulaştı. Fakat 1566-1683 yılları arasında Osmanlı Devleti duraklama dönemine

girdi. Bu yıllar arasında büyüklüğünden bir şey kaybetmedi, ama iç bünyesinde bozulmalar başladı.

1683-1922 yılları arasında gerileme ve çöküş dönemi yaşandı. 1699 yılında yapılan Karlofça Antlaşması, Macaristan, Podolya, Transilva'nın kaybedilmesine sebep oldu. İçeride önemli ıslahat hareketlerine girildi. Yeniçeri Ocağının bozulması, derebeyliklerin türemesi, merkeze bağlı birçok eyaletlerde zayıflama meydana getirdi. Avrupa'da sanayi ilerlemeye başlamıştı. Osmanlı bu gelişmeleri zamanında takip edemedi. Devamlı yapılan savaşlar ve büyük felâketlerin sonucu devlet iyice güçten düştü. 1876'da Birinci Meşrutiyet ilân edildi.

Daha sonra başa geçen İkinci Abdülhamit, Doksan Üç Harbi (1877 yılındaki Osmanlı Rus savaşı) sebebiyle meclisi feshetti ve 32 yıl iktidarda kaldı. 1908'de İkinci Meşrutiyetin ilânından sonra iktidarı ele alan İttihat ve Terakki Partisinin aşırı partizan tutumu, imparatorluğun bünyesini büsbütün hırpaladı. Yabancı unsurlar ve azınlıklar, Avrupa devletlerinin desteğiyle, Osmanlı Devletinden ayrılmaya başladılar. Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı imparatorluğun sonunu getirdi.